

Tanegység elnevezése, kódszáma:

Történelemtanítás elmélete, BMNTÖ 12000M,
Szeminárium

Oktató neve:

Kaposi József

Az óra megtartásának helye, ideje:

BMNTÖ 12000M/a
hétfő 10:00-11:30
Catharineum 003

BMNTÖ 12000M/b
hétfő 12:30-14:00
Catharineum 003

A szeminárium célja:

A szeminárium célja, hogy a hallgatók feldolgozzák a történelemelméletet meghatározó szempontokat, szándékokat, jellemzőket. Megértsék azt a paradoxont, hogy múlt csak egy van, de történelem több, hiszen minden kor a maga kérdéseivel, problémáival tekint a múltra. Megismerkedjenek a különböző történelmi források, feldolgozások, dokumentumok stb. elemzési módszereivel és kialakuljon bennük a forráskritikai képesség. Fel tudják használni a történelem segéd- és rokontudományainak eredményeit a történelmi megismerésben. Képesek legyenek elméletben értelmezni a történelem tanításának és tanulásának általános módszereit és ezek jellemzőit, valamint ismerjék ezek gyakorlati alkalmazásának főbb elemeit. Felkészüljenek az elmúlt évtized jogszabályi szövegeinek (tantervek, vizsgakövetelmények) értelmezésére, és ezek gyakorlati alkalmazására. Ismerjék meg az ember- és társadalomismeret tantervi értelmezését, valamint tájékozottak legyenek e területek feldolgozásának sajátosságaival, módszereivel. Elsajátítsák és alkalmazzák a referátumtartás új kommunikációs eszközeit, pl.: Internetes anyagok felhasználása, honlapok, Power Point vetítések

Módszerek:

Referátumok tartása, iskolai interjúk készítése történelem tanárokkal; óralátogatások eltérő korcsoportok történelemóráin;

Tematika:

1. február 11. Programismertetés, feladatok vállalása
Általános és középiskolai tapasztalatok megbeszélése
2. február 18. Feldolgozandó téma és anyag: Történetírás kérdései
Romsics Ignác: A történetíró dilemmája: megismerjük vagy csináljuk-e a történelmet?
<http://www.mindentudas.hu/romsics/20040729romsics.html?pIdx=20>
Peter Burke: Az új történetírás múltja és jövője
Történelemelmélet I-II. szerk.: Gyurgyák János - Kisantal Tamás Osiris
Kiadó és Szolgáltató Kft. 2006. 2. kötet, 1189.

3. február 25. Feldolgozandó anyag: Tudásfelfogások
 Csapó Benő: A tudáskonceptió változása: nemzetközi tendenciák és a hazai helyzet, Új Pedagógiai Szemle, 2002/02.
<http://www.oki.hu/oldal.php?tipus=cikk&kod=2002-02-ko-csapo-tudaskoncepcio>
 Csapó Benő: A tanulás dimenziói és a tudás szerveződése
http://www.edu.u-szeged.hu/~csapo/publ/Csapo_B_08_02.pdf
4. március 4. Feldolgozandó anyag: Tanulás, tanítás
 Kinyó László: A narratív készség fejlődése és szerepe a történelemtanításban. Magyar Pedagógia, 105. évf. 2. szám 109-126 (2005.)
http://www.magyarpedagogia.hu/document/Kinyo_MP1052.pdf
 F. Dárdai Ágnes: A történelem tanításának és tanulásának módszerei és stratégiái (Raabe)
<http://www.lib.pte.hu/konyvtarrol/munkatarsaink/dardai/publikaciok/text/book/dardai04.htm>
5. március 11. Feldolgozandó anyag: A történelemtanítás kérdései
 F. Dárdai Ágnes (2006): Történelmi megismerés – történelmi gondolkodás. A történelemtanári továbbképzés kiskönyvtára, XLI., Bp.
<http://www.lib.pte.hu/konyvtarrol/munkatarsaink/dardai/publikaciok/text/book/index.html>
 Knausz: Műveltség és autonómia, Új Pedagógiai Szemle 2002. 10.
<http://www.oki.hu/oldal.php?tipus=cikk&kod=2002-10-ta-Knausz-Muveltség>
6. március 18. Feldolgozandó anyag: Tantervek, tantervtípusok
 Csala Istvánné–Ranschburg Ágnes: Tantervtípusok. Új Pedagógiai Szemle, 2001. júli-aug. 198.o.
<http://www.oki.hu/oldal.php?tipus=cikk&kod=2001-07-vt-Csala-Tortenelemtantervek>
 Strandling 2001 Strandling, Robert (2001) *Teaching 20th-century European history*. Council of Europe Publishing.
[http://books.google.com/books?id=9PbhL1J2QJwC&pg=PA14&lpg=PA14&dq=Strandling+2001+Strandling,+Robert+\(2001\)+Teaching+20th-century+European+history.+Council+of+Europe+Publishing.&source=bl&ots=YrAfi0FLQs&sig=Bz8-7NCivvcSrc1hqod_Pu3LR4A&hl=hu&ei=ZHGmSuGCBIPymQO73NGVAw&sa=X&oi=book_result&ct=result&resnum=3#v=onepage&q=&f=false](http://books.google.com/books?id=9PbhL1J2QJwC&pg=PA14&lpg=PA14&dq=Strandling+2001+Strandling,+Robert+(2001)+Teaching+20th-century+European+history.+Council+of+Europe+Publishing.&source=bl&ots=YrAfi0FLQs&sig=Bz8-7NCivvcSrc1hqod_Pu3LR4A&hl=hu&ei=ZHGmSuGCBIPymQO73NGVAw&sa=X&oi=book_result&ct=result&resnum=3#v=onepage&q=&f=false)
7. április 8. Feldolgozandó anyag: Tartalmi szabályozás
 Nemzeti Alaptanterv 2012 – <http://www.ofi.hu/nat/mk-nat-2012>
 Kerettantervek 2012 – <http://kerettanterv.ofi.hu/>
 A Nemzeti Alaptanterv (1995), Ember és társadalom műveltségterület (130/1995. Korm.rendelet)
 Nemzeti Alaptanterv (2003, 2006), Ember és társadalom műveltségterület (243/2003. Korm. rendelet)
 Kerettanterv (2000), Történelem, társadalomismeret, jelenismeret (28/2000. OM rendelet)
http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A0000028.OM

8. április 15. Feldolgozandó anyag: Tartalmi szabályozás, vizsgakövetelmények
Coltham, Jeanette B – Fines John: A történelemtanítás követelményrendszere. 79.o. (Szebenyi Péter Történelemtanítás Angliában 1933-2001 Bp. Akad. K. 1989)
Jakab György: A történelem tanítása az ezredfordulón UPSZ
<http://www.oki.hu/oldal.php?tipus=cikk&kod=2000-06-ta-Jakab-Tortenelem>
Csala Istvánné Ranschburg Ágnes: A történelem tantárgy helyzete és fejlesztési feladatai Tantárgyak helyzete OKI 2002. (szerk. Kerber Zoltán)
<http://www.oki.hu/oldal.php?tipus=cikk&kod=tantargyak-Csala-Tortenelem>
9. április 22. Feldolgozandó anyag: A történelemérettségi
Az új történelemérettségi általános és részletes követelményei (100/97. Korm. Rendelet.; 40/2002. OM rendelet)
http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=99700100.KOR
http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A0200040.OM
Kaposi József: Változás az állandóságban – Az új történelemérettségi. Új érettségi Magyarországon, OKI, 2006. (73-104.o.)
http://www.oki.hu/oldal.php?tipus=cikk&kod=Uj_Erettsegi-04_Kaposi_Valtozas
10. április 29. Feldolgozandó anyag: Az új érettségi tapasztalatai
F. Dárdai Ágnes –Kaposi József: A kezdet vége, avagy a történelemérettségi vizsga fejlesztésének további lépései Tanulmányok az érettségiről (szerk. Bánkúti Zsuzs, Lukács Judit) 169-186.
<http://www.ofi.hu/kiadvanyaink-konyvesbolt-konyvesbolt/ofi-kotetek/tanulmanyok-erettsegirol>
Kaposi József: Széjjegyzetek a történelemtanítás gyakorlatának alakulásáról. *Új Pedagógiai Szemle*, 2010. 3-4. 69-92. p
http://www.epa.hu/00000/00035/00140/pdf/EPA00035_upsz_2010_3-4_069-092.pdf
11. május 6. Tankönyvelméleti kérdések
Kojanitz László: Angol történelemtankönyvek bemutatása, I.-III. (Mentor 2005./10-11. 2006./1.)
<http://www.mentormagazin.hu/index.php?rovat=cikkek&mu=224&szerzo=77&PHPSESSID=b597a206506995a89ed702f369ad6377>
Kovács Ákos András: A közös történelem és az európai identitás reprezentációjának lehetőségei egy francia–német történelemtankönyvben. *Új Pedagógiai Szemle*, 2007/05.
<http://www.ofi.hu/tudastar/uj-pedagogiai-szemle/kozso-tortenelem>
Fischerné Dárdai Ágnes – Kojanitz László :A tankönyvek változásai az 1970-es évektől napjainkig <http://www.oki.hu/oldal.php?tipus=cikk&kod=2007-01-ta-Tobbek-Tankonyvek>
12. május 13. **Az írásbeli munkák leadási határideje!**
Feldolgozandó anyag: Tanítási módszerek, feladattípusok
Fines, John: Forráselemző feladatok, 157.o. (Szebenyi Péter Történelemtanítás Angliában 1933-2001 Bp. Akad. K. 1989)

Miltényi Miklós: Képesség- és személyiségfejlesztő módszerek a történelemtanítás megújításában. Új törekvések a történelemtanításában. Szerk. V. Molnár László. Keraban Kiadó 1993.

F. Dárdai Ágnes – Kaposi József: A problémaorientált történelemtanítás és a fejlesztő feladatok Tanulmányok az érettségiről (szerk. Bánkuti Zsuzsa, Lukács Judit) 353-370. <http://www.ofi.hu/kiadvanyaink-konyvesbolt-konyvesbolt/ofi-kotetek/tanulmanyok-erettségirol-090511?objectParentFolderId=3046>

Követelmény:

1. Közreműködés a megadott szakirodalom feldolgozásában
2. Referátum tartása szóban illetve írásban (kb. 2-3 alkalom)
3. Feladatkészítés (vizsgafeladat és fejlesztő feladat)

Ismerjék meg és dolgozzák fel a történelemoktatás alapvető dokumentumait; oktatási segédanyagait; érzékeljék az iskolai oktatásban a megismerési és készségfejlesztési folyamatot; tudják alkalmazni a módszerek egy-egy elemét a referátum alkalmával.

Szakirodalom:

Alapdokumentumok:

A Nemzeti Alaptanterv (1995, 2003)

1995., 130/1995. Korm. rendelet

2003., 243/2003. Korm. rendelet

2006, 202/2007. Korm. rendelet

110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet

http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=99500130.KOR

http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A0300243.KOR

<http://www.ofi.hu/nat/mk-nat-2012>

A kerettantervek

2012 <http://kerettanterv.ofi.hu/>

28/2000 Kormányrendelet

http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A0000028.OM

Az érettségi vizsga általános és részletes követelményei (2005)

100/97. Korm. rendelet

40/2002 OM rendelet

http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=99700100.KOR

http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A0200040.OM

Egy új középiskolai tankönyvcsalád illetve feladatgyűjtemény ismerete

Kötelező irodalom:

Az előadásokon elhangzottak vázlata (PPKE Ped. Intézet honlap)

Katona András – Sallai József: A történelem tanítása (Tantárgy-pedagógia összefoglaló), Nemzeti Tankönyvkiadó, 2002.

Romsics Ignác: A történetíró dilemmája: megismerjük vagy csináljuk-e a történelmet?
<http://www.mindentudas.hu/romsics/20040729romsics.html?pIdx=20>

F. Dárdai Ágnes: Történelmi megismerés – történelmi gondolkodás. I.-II. kötet. A történelemtanári továbbképzés kiskönyvtára XLI., Budapest, 2006.

Kaposi József: Változás az állandóságban – az új történelemérettségi. Új érettségi Magyarországon, Honnan, hová, hogyan? Egy folyamat állomásai, OKI, 2006.

A Nemzeti Alaptanterv (1995., 130/1995. Korm. rendelet
2003., 243/2003. Korm. rendelet)
2006, 202/2007. Korm. rendelet)
http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=99500130.KOR
http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A0300243.KOR

Kerettantervek (2000) [28/2000.OM rendelet]

Érettségi követelmények (2005) [100/1997. Korm. Rendelet, illetve a 40/2002. OM rendelet]

Az érettségiről tanároknak történelem, OKI, 2003 Szerk.: Kaposi József (<http://www.okm.gov.hu/letolt/kozokt/erettsegi2005/tanaroknak/tortenelem/tortenelem.htm>)

F. Dárdai Ágnes – Kaposi József: Merre tovább történelemérettségi? Javaslatok az új történelemérettség továbbfejlesztésére, Új Pedagógiai Szemle, 2006. október

Sávoly Mária: A történelemoktatás erkölcs nevelő szerepéről, Mester és tanítvány 2004. 1. szám.

Szabolcs Ottó: A történelemtanítás tegnap és ma. IN: Történelemmethodikai műhelytanulmányok. Szerk. V. Molnár László Bp. Tárogató kiadó, 1996. 13-28. o.

Knausz Imre: Évszámokon innen és túl... Megújuló történelemtanítás. Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2001.

Feldolgozandó irodalom:

Történelemelmélet I-II. szerk.: Gyurgyák János - Kisantal Tamás Osiris Kiadó és Szolgáltató Kft. 2006.

- Az iskolai műveltség szerk.: Csapó Benő Osiris Kiadó, Budapest. 2002.
- Báthory Zoltán: Tanulók, iskolák, különbségek, Okker Oktatási Kiadó, Budapest, 2000.
- Bevezetés a pedagógiai kutatás módszereibe, szerk. Falus Iván, Műszaki Tankönyvkiadó, Budapest, 2000.
- Mátrai Zsuzsa: Érettségi és felvételi külföldön, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2001.
- Kojanitz László: A tankönyvek minőségének megítélése (Iskolakultúra 2007/6.-7.)
- F. Dárdai Ágnes – Kaposi József: A történelem érettségi vizsgafejlesztésének áttekintése (1995-2003). Mester és Tanítvány, 2005. november.
- Sávoly Mária: A történelmi idő- és térbeli egység néhány aktuális vonatkozása a történelemoktatásban. IN: Történelemmethodikai műhelytanulmányok. Szerk: V. Molnár László Bp. Tárogató kiadó, 1996.
- Katona – Ládi – Széplaki – Szombatiné szerk.: A tanári mesterség gyakorlata (Tanárképzés és tudomány) (Tankönyvkiadó, ELTE Tanítóképző Kar, 2003)